

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ІНЖЕНЕРНИЙ ІНСТИТУТ  
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ  
Кафедра міського будівництва та господарства**



**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Проректор з науково-педагогічної  
та навчальної роботи

О.І. Гура

2019 р.

**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ**

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	БАКАЛАВР	МАГІСТР
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	192 Будівництво та цивільна інженерія	192 Будівництво та цивільна інженерія
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА	Будівництво та цивільна інженерія	Міське будівництво та господарство
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	Бакалавр з будівництва та цивільної інженерії	Магістр з будівництва та цивільної інженерії

Запоріжжя, 2019

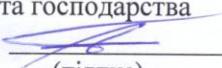
РОЗРОБЛЕНО кафедрою Міського будівництва та господарства Факультету будівництва та цивільної інженерії Інженерного інституту Запорізького національного університету

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Гребенюк І.В., асистент кафедри міського будівництва та господарства  
(ПІБ, посада, наук. ступінь, вчене звання)

ОБГОВОРЕНО ТА РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ КАФЕДРОЮ Міського будівництва та господарства  
«20» лютого 2019 р., протокол № 15.

Завідувач кафедри міського будівництва та господарства

К.Т.Н. доц.  
(наук. ступінь, вчене звання)

  
(підпис)

Банах А.В.

(ПІБ)

Схвалено вченою радою факультету Будівництва та цивільної інженерії  
Протокол № 8 від «20» лютого 2019 р.

Голова НМР факультету Будівництва та цивільної інженерії

  
(підпис)

Арутюнян І.А.  
(ПІБ)

## ВСТУП

Практика студентів Державного вищого навчального закладу «Запорізький національний університет» Міністерства освіти і науки України є невід'ємною складовою підготовки фахівців з вищою освітою і галузевих стандартів вищої освіти за всіма рівнями вищої освіти. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, набуття і вдосконалення практичних навичок і умінь за відповідним напрямом підготовки та спеціальністю.

Практики у ЗНУ проводяться відповідно до освітніх рівнів: бакалавр, магістр денної та заочної форм навчання.

Метою практики є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці у сфері їх майбутньої професії, формування в них, на базі одержаних знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час роботи у виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності.

Навчально-методичне забезпечення практики складають наскрізна програма та робоча програма практики, затверджені в установленому законом порядку.

Наскрізна програма практики – основний навчально-методичний документ, який відповідає Положенню про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, нормативним документам Міністерства освіти і науки України щодо практики студентів, освітнім програмам та навчальним планам напрямів та спеціальностей та регламентує послідовність отримання необхідних практичних знань і вмінь для становлення фахівця того чи іншого напрямку або спеціальності через систему практичної підготовки.

Відповідно, наскрізна програма визначає зміст і завдання, обсяг, терміни і загальний порядок проведення практики, рекомендації щодо видів, форм перевірки рівня знань та навичок, яких студенти повинні досягти. Наскрізна програма готується кафедрою відповідно до форми один раз рік та затверджується проректором з науково-педагогічної та навчальної роботи. Наскрізна програма зберігається у двох примірниках: один примірник – на кафедрі, другий – у відділі з навчальної роботи.

Робоча програма практики з окремого виду практики розробляється на основі наскрізної програми та складається з таких розділів: вступ, мета і завдання, зміст практики, індивідуальні завдання, форми і методи контролю, вимоги до звіту, критерії оцінювання, порядок оцінювання практики, література на допомогу студенту-практиканту.

Робоча програма практики готується кафедрою щорічно і затверджується деканом та головою науково-методичної ради факультету. Робоча програма зберігається на кафедрі.

Електронний варіант наскрізної програми передається до відділу з навчальної роботи для розміщення на веб-сайті ЗНУ, робоча програма практики розміщується в Електронному банку навчально-методичних матеріалів відповідного напрямку чи спеціальності.

Наскрізна програма практичної підготовки складена на основі освітньо-професійної програми (Пр. № 6 від 19.02.2019 Вченої ради ЗНУ) та відповідає стандартам вищої освіти спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія».

Комплекс навчальних і виробничих практик спрямований на формування умінь, навичок, компетенцій, що відповідають кваліфікації, яку отримує здобувач вищої освіти на кожному освітньому рівні та дає можливість займати відповідні посади.

Ступінь вищої освіти

бакалавр

Спеціальність

192 Будівництво та цивільна інженерія

Спеціалізація (за наявності)

Освітня програма

Будівництво та цивільна інженерія

Професійна кваліфікація (за наявності)

№ п / п	Вид практики	Обсяг кредитів	Місце проведення практики (організації, підприємства, установи)	Первинна посада, за якою проходить практика	Вміння, (компетентності, якими повинен оволодіти студент)
1	Навчальна практика	3	Екскурсії до парків і будмайданчиків	Стажер: кошторисник; дизайнер; проектувальник; лаборант; будівельник; конструктор; геодезист.	1. Здатність планувати та управляти часом. 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 4. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, адаптуватися та діяти у новій ситуації. 5. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення, володіти інформаційними технологіями у сфері будівництва.
2	Виробнича практика	6	ЗВ ДП „НДІБК”, ТОВ „НАСТРОЙ”, ЗАТ «Промбуд-проект», Індивідуальні договори практики	Доглядач будови; кресляр-конструктор; кошторисник; технік з архітектурного проектування; дизайнер; проектувальник; лаборант; будівельник; технік-конструктор; геодезист.	1. Здатність розв’язувати комплексні проблеми і завдання, виробничі ситуації, проблеми у сфері професійної діяльності із поглибленим рівнем знань та вмінь інноваційного характеру, достатнім рівнем інтелектуального потенціалу. 2. Здатність працювати самостійно, бути критичним і самокритичним. Здатність виявляти особисті шляхи вирішення проблеми, критично приймати та аналізувати особисті ідеї, проводити критичний аналіз сучасного стану питань в галузі містобудування, будівництва, архітектури та цивільної інженерії. Здатність відстоювати свою власну позицію. 3. Дослідницькі здатності в області будівництва та цивільної інженерії. Здатність володіти потрібним обсягом інформації щодо сучасного стану, напрямків розвитку у сфері містобудування, будівництва, архітектури та цивільної інженерії. Можливість використовувати найбільш передові функціонально-планувальні та технічні рішення у містобудуванні, територіальному та просторовому плануванні. 4. Гнучкість мислення та адаптивність. Набуття гнучкого мислення, здатність застосовувати сукупність знань для розуміння та розв’язання складних функціонально-планувальних проблем та завдань, формування критичного мислення. Здатність розуміти та вирішувати проблеми містобудування, будівництва, архітектури та цивільної інженерії при змінах у міському середовищі. 5. Міжособистісні навички та командна робота. Здатність приймати спільні рішення та вирішувати їх у колективній роботі, володіти

					<p>навичками дисциплінованості, планування та управління часом, підтримувати врівноважені стосунки з членами команди та іншими зацікавленими сторонами.</p> <p>6. Технологічні здатності. Компетентність у використанні сучасних математичних методів та новітніх інформаційних технологій, комп'ютерних систем та мереж, програмних продуктів при створенні нових знань, отриманні практичних результатів у сфері містобудування, будівництва, архітектури та цивільної інженерії.</p> <p>7. Здатності до оцінювання. Компетентність у проведенні аналізу різних інформаційних джерел з сучасного стану будівельної галузі та її матеріально-технічної бази, з елементами раціонального обґрунтування отриманих результатів.</p> <p>8. Інноваційність. Здатність проявляти схильність до можливих сучасних інноваційних процесів та напрямків використання отриманих результатів.</p> <p>9. Організаційні здібності. Здатність планувати час роботи з підготовки знань з дисципліни, виконання контрольних, розрахунково-графічних робіт та курсових проектів у встановлені терміни. Здатність самостійного освоєння та вивчення навчальних дисциплін. Здатність упорядковувати, налагоджувати, досягати єдності навчального процесу.</p>
--	--	--	--	--	--

## МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

**Навчальна практика.** Навчальна практика є складовою освітньої (освітньо – професійної) програми підготовки фахівців ступеня вищої освіти бакалавр, під час якої відбувається ознайомлення студентів зі специфікою майбутнього фаху, отримання первинних професійних знань та умінь із загальнопрофесійних та спеціальних дисциплін.

**Мета навчальної практики** – оволодіння студентами сучасними методами та формами професійної діяльності, поглиблення та систематизація знань студентів шляхом вирішення виробничо-ситуаційних проблем, демонстрація на конкретних практичних прикладах ролі фахівців з будівництва, формування у майбутніх фахівців, на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань, практичних прийомів та навичок професійно діяльності.

Під час навчальної практики студенти ознайомлюються з кваліфікаційними вимогами до фахівців за вибраною спеціальністю, основними видами, завданнями та змістом діяльності.

Відповідно до мети визначено такі **завдання практики**:

- на відповідному рівні поглибити, навчитись застосовувати теоретичні та практичні основи будівництва, вивчити структуру організації та особливості підприємства та його функціонування;
- вивчити нормативно-правову базу діяльності установи, в який проводиться навчальна практика;
- ознайомитися з функціональними обов'язками, особливостями, формами і методами роботи, робочих, інженера – працівників підприємства що є базою практики;

- вивчити вимоги до особистісних якостей і професійної діяльності, робочих, інженера – працівників підприємства, що є базою практики;
- формувати власну етику і культуру професійної поведінки;
- навчитись аналізувати власну професійну діяльність;
- дотримуватися правил розпорядку закладу, де проводиться навчальна практика; розвивати в собі необхідні професійні якості інженера.

**Виробнича практика.** Виробнича практика студентів є одним із важливих видів навчальної роботи і здійснюється з метою набуття виробничих навиків приймати самостійно рішення в реальних виробничих умовах. Вона покликана підготувати майбутніх фахівців до реальної практичної роботи, забезпечити належний рівень їхньої професійної підготовки. Виробнича практика є складовою частиною навчального процесу та призначена:

- сформулювати у спеціаліста-випускника II ЗНУ професійні вміння і навички для прийняття самостійних рішень на конкретних ділянках виробництва в ринкових умовах;
- закріпити теоретичні знання із загальноінженерних та спеціальних дисциплін, необхідних для майбутньої інженерної діяльності у проектуванні і будівництві.

Практика передбачає одержання необхідного та достатнього обсягу практичних знань і вмінь відповідно до кваліфікаційного рівня - бакалавр.

Зміст програми практики відповідає навчальному плану спеціальностей і кваліфікаційній характеристиці бакалаврів.

Базовими теоретичними дисциплінами для проходження виробничої практики є архітектура, основи проектної справи і конструювання, будівельні матеріали, будівельні машини, геодезія, будівельні конструкції.

**Метою** виробничої практики є формування у студентів професійних практичних знань, умінь та навичок, необхідних для виробничої, проектної, дослідницької діяльності в галузі проектування і зведення цивільних, промислових об'єктів та їх комплексів на інженерних посадах в проектних, науково-дослідних інститутах, будівельно-монтажних, експлуатаційних підприємствах, організаціях, що виконують проектно-вишукувальні роботи, в спеціалізованих фірмах різних форм власності.

**Завданням** виробничої практики є вивчення організаційної структури апарату управління будівельної (ремонтної, експлуатаційної) організації, складу і функцій її відділів, прав та обов'язків інженерно-технічних працівників, їх участі в організації будівельного виробництва.

## ЗМІСТ ПРАКТИКИ

**Навчальна практика.** Навчальна практика є першим і важливим етапом входження студентів до навчального процесу у вищому навчальному закладі з метою формування в них активного ставлення до здобуття високого рівня наукових і професійних знань, умінь і навичок для майбутньої практичної діяльності в галузі будівництва.

Навчальна практика проводиться на першому курсі денного відділення факультету будівництва та цивільної інженерії.

Проведення практик, зокрема навчальної практики є одним із важливих напрямків професійної підготовки майбутніх фахівців з спеціальності 192 Будівництво та цивільна інженерія. Особливе місце займає навчальна практика на першому курсі, оскільки саме з неї розпочинається засвоєння фахівцями практичних навичок та вмінь, безпосереднє знайомство з майбутньою професійною діяльністю. Навчальна практика проводиться серед студентів першого курсу з відривом від навчання протягом двох тижнів.

Практика має екскурсійну організацію, перелік підприємств, установ, організацій, які відвідують студенти під час практики визначається кафедрою міського будівництва і господарства та затверджуються наказом по Інженерному інституту ЗНУ.

**Самостійна робота.** Для підвищення ефективності навчально-ознайомчої практики кожен студент повинен виконати індивідуальне завдання, яке видається кафедрою МБГ на загальних зборах студентської групи перед початком практики. Мета завдання складається в поглибленні та засвоєнні знань отримуваних під час проходження практики.

**Методи контролю.** Під час практики проводиться поточний контроль виконання всіх розділів практики з періодичними атестаціями. Результати практики враховують під час прийому диференційного заліку по практиці.

Для здачі заліку по практиці студент повинен мати звіт у повному об'ємі та щоденник практики.

Під час оцінки роботи студента на практиці приймається до уваги характеристика, яка дається йому керівником від підприємства. Студент, який не виконав програм практики, отримав незадовільну оцінку або негативний відгук, направляється на практику повторно під час студентських канікул.

По закінченню практики студенти повинні представити звіт. Звіт повинен складатися із загальних відомостей, які характеризують об'єкт на якому проводилася практика, опис матеріально-технічного забезпечення, роботи служби охорони праці, техніки безпеки, охорони навколишнього середовища, правила виконання і прийняття робіт в залежності від того за якою ділянкою були закріплені студенти за наказом та проходили екскурсії. Звіт повинен мати відповідні схеми, креслення та фотозйомки.

Звіт повинен бути акуратно оформлений та підписаний керівниками практики від підприємства та академії. Залік по практиці приймається на кафедрі з диференційною оцінкою комісії, яка призначається завідувачим кафедри. У склад комісії входять викладачі, які ведуть курс, по якому проводиться практика, керівник практики.

Сумарний рейтинговий бал за період навчально-ознайомчої практики складає 100 балів.

**Виробнича практика.** Виробнича практика студентів спеціальності 192 Будівництво та цивільна інженерія є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки бакалаврів в вищих навчальних закладах.

Виробнича практика передбачена на III курсі денної форми навчання впродовж терміну, встановленому графіком навчального процесу в Інженерному інституті ЗНУ.

Проводиться виробнича практика на базі організацій, установ і підприємств, що відповідають вимогам обраного фаху та програми практики.

Підприємства, організації, установи, які є базовими, повинні відповідати таким вимогам:

- наявність структур, що відповідають напрямам, спеціальностям (спеціалізаціям), за якими здійснюється підготовка фахівців Інженерного інституту ЗНУ;
- наявність кваліфікованих керівників виробничої практики студентів;
- надання студентам права користування бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання наскрізної програми практики.

Визначення базового підприємства (установи) здійснюється керівництвом Інженерного інституту ЗНУ відповідно до змісту, завдань виробничої практики на основі прямих договорів із підприємствами, організаціями, установами незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності. За місцем розташування бази виробничої практики можуть бути виїзними або проводитись у межах міста.

Договір із базою виробничої практики про її проведення укладає ректор ЗНУ. Договір про проходження виробничої практики, згідно зі встановленою формою, готується у двох примірниках: один – ЗНУ, другий – базі виробничої практики. Примірник договору ЗНУ зберігається у відділі з навчальної роботи, копія договору зберігається на кафедрі.

На основі договору студенти отримують направлення на проходження виробничої практики, яке готує керівник практики від кафедри.

Керівництво виробничою практикою студентів здійснюється двосторонньо: керівником практики від університету та керівником практики від бази практики.

Для забезпечення якості проведення виробничої практики студентів Інженерного інституту ЗНУ:

- до керівництва виробничою практикою залучаються досвідчені професори, доценти та викладачі, які мають стаж роботи у ЗНУ не менше трьох років;
- до керівництва виробничою практикою від бази практики залучаються штатні працівники підприємств, організацій та установ з вищою освітою та такі, які обіймають

посади відповідного фаху.

Завідувач кафедри, що відповідає за підготовку та порядок проведення практики забезпечує:

- визначення баз для проведення виробничої практики та розподіл за ними студентів;
- підготовку проекту наказу про проведення виробничої практики за два тижні до початку практики та реєстрацію його у відділі кадрів;
- підготовку документації для студентів: договори про проведення виробничої практики, направлення, листи, щоденники тощо;
- проведення інструктажу студентів з питань безпеки та охорони праці в галузі;
- проведення настановчої та підсумкової конференції з виробничої практики;
- контроль за проведенням виробничої практики, а також за здійсненням керівниками практики своїх обов'язків.

Обов'язки керівника виробничої практики від кафедри:

- перед початком виробничої практики забезпечити готовність баз практики до прийому студентів: надати копію наказу про проведення практики, копію робочої програми практики керівникам практики від бази практики;
- перед початком виробничої практики виконати організаційні заходи зі студентами: провести настановчу конференцію, ознайомити з робочою програмою практики, довести інформацію про порядок проходження практики, забезпечити необхідними документами, поінформувати про систему звітності з практики, визначити старост груп на практиці;
- провести інструктаж з охорони праці і техніки безпеки та зафіксувати його проведення в Журналі реєстрації інструктажів з питань охорони праці для студентів;
- спільно з керівником виробничої практики від бази практики забезпечити якісне проходження практики згідно з програмою;
- перевіряти й давати оцінку звітній документації студента після закінчення виробничої практики;
- приймати у складі комісії диференційований залік з виробничої практики;
- готувати та подавати письмовий звіт про проведення та результати виробничої практики завідувачу кафедри та завідувачу навчально-виробничої практики Інженерного інституту ЗНУ, оприлюднювати звіт на вченій раді факультету.

Обов'язки керівників від бази виробничої практики зазначені в договорі про проведення практики

Студенти-практиканти зобов'язані:

- брати участь у настановчій та підсумковій конференції з виробничої практики;
- отримати консультації щодо оформлення всіх необхідних документів з виробничої практики;
- своєчасно прибути на базу виробничої практики, повернути повідомлення про прибуття на базу практики до ЗНУ у триденний термін після початку практики;
- ознайомитись з робочою програмою практики та виконувати всі завдання, передбачені програмою;
- пройти інструктаж з правил охорони праці і техніки безпеки, підтвердивши це підписом у Журналі реєстрації інструктажів з питань охорони праці, та суворо дотримуватись правил охорони праці і техніки безпеки;
- вивчити правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства, установи та організації, відповідально їх виконувати;
- нести відповідальність за виконану роботу на базі виробничої практики;
- підготувати, відповідно до вимог робочої програми практики, звітну документацію та у визначений термін надати керівнику виробничої практики;
- своєчасно скласти залік з виробничої практики.

Розкриваючи суть розділів практичної діяльності, студенти повинні спостерігати, вивчати, аналізувати і письмово оформляти отримані результати.

Звіт про виробничу практику – це узагальнення одержаних результатів, викладених у логічній послідовності, починаючи з загального огляду об'єкту дослідження, через постановку задачі дослідження й одержання відповідних результатів, і закінчуючи формулюванням висновків, рекомендацій, побажань тощо. Зміст звіту та мова його



написання дають уявлення про рівень теоретико-професійної підготовки студента-практиканта, його вміння чітко висловлювати свої думки, проводити логічні паралелі, узагальнювати зібраний матеріал і робити відповідні висновки.

Ступінь вищої освіти

магістр

Спеціальність

192 Будівництво та цивільна інженерія

Спеціалізація (за наявності)

Освітня програма

Міське будівництво та господарство

Професійна кваліфікація (за наявності)

№ п/п	Вид практики	Обсяг кредитів	Місце проведення практики (організації, підприємства, установи)	Первинна посада, за якою проходить практика	Вміння, (компетентності, якими повинен оволодіти студент)
1	Виробнича перед-дипломна практика	6	ЗВ ДП „НДІБК”, ТОВ „НАСТРОЙ”, ЗАТ «Промбуд-проект», Індивідуальні договори практики	Професіонал в галузі архітектури та інженерної справи ; Професіонал в галузі цивільного будівництва; Викладач університеті в та вищих навчальних закладів; Професіонал в галузі інженерної механіки; Керівник виробничих підрозділів у будівництві; Керівник науково-дослідних підрозділів та підрозділів з науково-технічної підготовки виробництва	1. Здатність розв’язувати комплексні проблеми і завдання, виробничі ситуації, проблеми у сфері професійної діяльності із поглибленим рівнем знань та вмінь інноваційного характеру, достатнім рівнем інтелектуального потенціалу. 2.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; 4.Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій. 5. Здатність розуміти та визначати шляхи можливого вирішування проблем будівництва та цивільної інженерії під впливом змін у функціонуванні зовнішнього середовища. 6. Здатність до використання сучасних математичних методів та новітніх інформаційних технологій, комп’ютерних систем та мереж, програмних продуктів при створенні нових знань, отриманні практичних результатів у сфері будівництва та архітектури. 7. Здатність застосовувати отримані теоретичні знання, наукові і технічні методи для вирішення науково-технічних проблем і задач будівництва, реконструкції та утримання міської забудови. 8.Здатність виявляти та оцінювати ризики. 9.Здатність працювати автономно та в команді. 10.Здатність виявляти зворотні зв’язки та корегувати свої дії з їх врахуванням. 11.Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. 12.Здатність проводити критичний

					аналіз сучасного стану питань в галузі будівництва. 13. Здатність до лідерських якостей. 14. Здатність бути критичним і самокритичним.
--	--	--	--	--	--

## МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

**Виробнича переддипломна практика.** Виробнича переддипломна практика є практикою, яка узагальнює та вдосконалює набуті знання, практичні уміння і навички, полягає у оволодінні професійним досвідом та формуванні готовності випускників до самостійної трудової діяльності, зборі та опрацюванні матеріалів для завершення випускної кваліфікаційної роботи й оформлення її результатів, проводиться в установах, організаціях, підприємствах відповідного профілю.

**Основною метою** проходження виробничої переддипломної практики є закріплення теоретичних знань, набутих в університеті; придбання навичок самостійної практичної роботи необхідних для виробничої, проектної, дослідницької діяльності в галузі науки, проектування, зведення та експлуатації цивільних, промислових об'єктів та їх комплексів на інженерних посадах в науково-дослідних, проектних інститутах, будівельно-монтажних, експлуатаційних підприємствах, організаціях, що виконують проектно-вишукувальні роботи, в спеціалізованих фірмах різних форм власності.

**Завданням** виробничої переддипломної практики є вивчення організаційної структури апарату управління науково-дослідної, будівельної (ремонтної, експлуатаційної) організації, складу і функцій її відділів, прав та обов'язків інженерно-технічних працівників та наукових співробітників, їх участі в організації будівельного виробництва та експлуатації житлового фонду.

У процесі практики студент повинен вивчити основні методи керівництва колективом виконавців науково-дослідницьких і проектно-конструкторських робіт; методику складання аналітичного огляду літератури з теми; методику постанови проблеми й основні принципи та засади проведення науково-дослідницьких програм.

## ЗМІСТ ПРАКТИКИ

**Виробнича переддипломна практика.** Виробнича переддипломна практика студентів – це невід'ємна складова навчального процесу з теоретико-практичної підготовки зі спеціальності 192 Будівництво та цивільна інженерія другого (магістерського) ступеня вищої освіти за освітньою програмою «Міське будівництво та господарство».

Переддипломна практика проводиться після завершення теоретичного курсу й підтвердження теми кваліфікаційної роботи в Інженерному інституті ЗНУ. Тривалість практики за навчальним планом – 4 тижні.

Організаційне забезпечення переддипломної практики складає:

- 1) Визначення баз практики.
- 2) Розподіл студентів за базами практики.
- 3) Укладання договорів про проведення практики між ЗНУ та підприємством (банком), організацією, установою.
- 4) Підготовка інформації базам практики щодо напрямів підготовки, термінів проходження практики, кількості студентів, потреб в обладнанні, інвентарі та матеріалах.

У результаті проходження практики студент **повинен знати:** методи та інструменти, що використовуються при обстеженні будинків, передові методи організації праці, техніку безпеки, форму оплати праці; контроль якості матеріалів, якості робіт, характер взаємних відносин у ринкових умовах генерального підрядника із замовником, субпідрядними і проектними організаціями, комерційними структурами, банками; сучасні методи розрахунку будівельних конструкцій.

В результаті проходження переддипломної практики студент **повинен набути навички** самостійно приймати рішення щодо визначення технічного стану експлуатуємого

будинку; складати технічні звіти, контролювати заміри і підрахунки обсягів виконаних робіт; користуватись проектно-кошторисною документацією, виконувати розрахунки будівельних конструкцій та аналізувати результати таких розрахунків.

В період проходження практики студентам слід суворо дотримуватись прийнятих на підприємстві правил охорони праці і протипожежної безпеки з обов'язковим проходженням ними інструктажів (вступного і на кожному конкретному місці праці).

Під час переддипломної практики студент повинен ознайомитися з проектними матеріалами, технологічними і експлуатаційними показниками, отримати необхідні матеріали для виконання кваліфікаційної випускної роботи магістра, вивчити ефективні проектні рішення з урахуванням новітніх досягнень науки і техніки.

До складу кваліфікаційної випускної роботи магістра може бути включена науково-дослідна (експериментальна) частина з детальним рішенням якого-небудь питання. Предметом детального розгляду при виконанні кваліфікаційної випускної роботи магістра можуть бути створення нових методів технологічного контролю.

Окрім загальних завдань за програмою переддипломної практики студент виконує індивідуальне завдання, пов'язане з його роботою, яке може бути представлене у вигляді самостійної доповіді або включене в звіт по практиці. Індивідуальні завдання видає керівник практики від кафедри. Тематика індивідуальних завдань має бути актуальною, мати практичну цінність для підприємства і інституту і бути пов'язаною з темою магістерської роботи студента.

#### **Індивідуальні завдання.**

Під час проходження переддипломної практики виконання індивідуального завдання є дуже важливим етапом роботи, оскільки це завдання видається згідно з темою обраною студентом для подальшої дослідницької роботи.

Індивідуальні завдання видаються керівником практики перед початком практики та оформлюються окремою сторінкою у звіті з проходження практики за підписом керівника.

Матеріали, отримані студентом під час виконання індивідуального завдання повинні використовуватись під час підготовки доповідей на наукову студентську конференцію та наукових статей.

#### **Заняття і консультації під час практики.**

Заняття під час практики можуть проводитись у вигляді лекцій, семінарів, практичних та лабораторних робіт, екскурсій. Для їх проведення залучаються найбільш кваліфіковані співробітники бази практики. Планування і проведення їх здійснюється спільно з керівниками практики від кафедри та бази практики.

Екскурсії під час практики проводяться з метою надбання студентами найбільш повної уяви про базу практики, її структуру, технологію виробництва.

Консультації керівника практики від ІІ ЗНУ проводяться під час проходження практики у відповідності із навчальним планом, та повинні координувати діяльність студентів під час практики та написання ними звіту з переддипломної практики.

Структура звіту з переддипломної практики може мати структуру відповідну до загальної та спеціальної частин кваліфікаційної випускної роботи магістра.

**Звіти з практики.** Звіти з практики повинні бути подані у зброшурованому вигляді.

Перша сторінка обкладинки повинна бути титульною.

Звіт з практики має бути написаний державною мовою, стиль - науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок; послідовність - логічна. Усі сторінки текстової частини повинні мати наскрізну нумерацію. Орієнтовний обсяг звіту з практики 20-30 сторінок.

Звіт може бути також надруковано машинописним способом або за допомогою комп'ютера (комп'ютерний набір - 14 кегль, в 1,5 інтервалі, шрифт - Times New Roman).

Звіт необхідно писати (друкувати), залишаючи поля таких розмірів: лівий - не менше 30 мм, правий - не менше 10 мм, верхній та нижній - не менше 20 мм.

Усі форми документів повинні містити приклади заповнення.

На початку звіту має бути наведений його зміст з вказанням сторінок розміщення окремих розділів, списку використаних джерел, додатків.

## **КОНТРОЛЬ ЗА ПРОХОДЖЕННЯМ ПРАКТИКИ**

Відповідальність за організацію, проведення і контроль практики покладається на ректора університету.

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює завідувач навчально-виробничою практикою Інженерного інституту ЗНУ, який за рішенням ректора може бути підпорядкований проректору з науко-педагогічної та навчальної роботи.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечують відповідні кафедри факультетів. Організаційні заходи, що забезпечують підготовку, порядок проведення і контроль практики покладається на завідувачів кафедр.

Безпосередній контроль за організацію практики та за результати її проведення покладається на декана факультету.

Формою підсумкового контролю з практики є диференційований залік.

Залік з практики проводить комісія, що призначається завідувачем кафедри. Залік проводиться протягом перших десяти днів семестру, який починається після закінчення практики, у формі захисту студентом звіту з практики.

Оцінювання практики здійснюється відповідно до критеріїв, що визначені робочою програмою практики. Оцінка вноситься в заліково-екзаменаційну відомість та в залікову книжку з підписами членів комісії.

## **ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ**

Основними видами звітної документації є звіт студента про проходження практики та щоденник практики. Інші види звітної документації визначаються робочими програмами практик, за пропозиціями випускових кафедр та затверджуються радами факультетів.

## **ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ**

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми практики у визначені терміни.

Студенти у триденний термін після закінчення практики надають керівникові практики від університету письмовий звіт про проходження практики та заповнений Щоденник практики, підписаний керівником від бази практики. До письмового звіту додаються матеріали, визначені робочою програмою практики та індивідуальним планом проходження практики студента.

Не пізніше двох тижнів після закінчення практики на факультеті за участю студентів, керівників практики від кафедри і бази практики, членів комісії, завідувача кафедри проводиться підсумкова конференція з практики з метою аналізу й узагальнення результатів практики. Студент, який не виконав програму практики без поважної причини, отримує оцінку «незадовільно», що вважається як академічна заборгованість.

Якщо програма практики не виконана з поважної причини, студент подає заяву на ім'я ректора з проханням перенести термін практики та додає підтверджуючі документи. Про перенесення терміну проходження практики видається наказ ректора ЗНУ, в якому встановлюється новий термін проходження практики.

Питання про підсумки кожної практики обговорюються на засіданнях відповідних кафедр та на вчентій раді факультету.

Загальний стан практичної підготовки студентів обговорюється на засіданнях Вченої ради університету та Науково-методичної ради університету не менше одного разу протягом навчального року.

Звіти студентів зберігаються на кафедрах до завершення навчання в університеті, але не менше, ніж три роки.